Prava Pacijenata
Pregled

Dobro informisani pacijenti koji znaju svoja prava mogu aktivno da učestvuju u predloženom tretmanu i ostvare odnos sa lekarom i medicinskim osobljem koji je pun poverenja.

1. Pravo na informisanje

Imate pravo da budete jasno i na odgovarajući način informisani o svom zdravstvenom stanju, planiranim pregledima i tretmanima, očekivanim koristima i svim rizicima, prognozi i finansijskim aspektima.

Pri ulasku u zdravstvenu ustanovu, dobićete informacije u papirnoj ili elektronskoj formi o svojim pravima i obavezama, kao i o uslovima boravka.

2. Slobodan i informisan pristanak

U slučaju prisutne sposobnosti rasuđivanja (ako možete da procenite situaciju i donesete logične odluke), lečenje se može sprovesti samo ako ste – bilo da ste odrasli ili maloletni – dali svoj slobodni (bez pritiska ili prinude) i informisani (uz potpuno poznavanje činjenica) pristanak.

3. Izjava pacijenta i zastupanje u slučaju nesposobnosti rasuđivanja

Možete sastaviti izjavu pacijenta u kojoj ćete navesti na koje medicinske tretmane pristajete, a na koje ne, i odrediti zastupnika u slučaju da izgubite sposobnost rasuđivanja. Ova osoba umesto vas (tj. u skladu sa vašim pretpostavljenim željama i interesima) može da donosi odluke o lečenju ako vi za to više niste u mogućnosti.

4. Slobodan izbor zdravstvenog radnika i/ili zdravstvene ustanove

Da li možete slobodno da izaberete svog zdravstvenog radnika ili zdravstvenu ustanovu u velikoj meri zavisi od izabranog modela zdravstvenog osiguranja. Bolničko lečenje u privatnoj klinici ili izvan kantona možda neće biti u potpunosti pokriveno vašim osnovnim osiguranjem. Stoga uvek pažljivo pročitajte opšte uslove poslovanja svog osnovnog i dodatnog osiguranja.

U slučaju ambulantnog lečenja, imate slobodu da izaberete zdravstvenog radnika sa kojim želite da se konsultujete, osim ako ste izabrali model osiguranja koji ograničava ovaj izbor (npr. model porodičnog lekara ili mreža nege).

Katalog i kvalitet usluga obuhvaćeni obaveznim osnovnim osiguranjem ostaju isti.

5. Mere prinude

Svako postupanje protiv vaše volje ili uprkos vašem otporu smatra se merom prinude, bez obzira da li je to restriktivna mera ili lečenje bez pristanka.

Morate biti u mogućnosti da samostalno pristanete na tretmane koji su vam predloženi; odnosno na osnovu pouzdanih informacija i nakon pažljive procene. Mere moraju da odgovaraju vašim ličnim vrednostima.

U principu, svaka prinuda je zabranjena; međutim, u medicini postoje izuzetne situacije u kojima je primena mera prinude neizbežna (npr. u psihijatrijskoj klinici), ali za takve slučajeve važe strogi, zakonom propisani uslovi.

6. Profesionalna tajna u zdravstvenom sektoru

Imate pravo na to da se svi vaši podaci tretiraju poverljivo. Zdravstveni radnici su dužni da čuvaju profesionalnu tajnu, poznatu i kao lekarska tajna. Sve što saznaju tokom rada moraju da zadrže za sebe.

Osim zakonski regulisanih izuzetaka, oni ne smeju da prosleđuju informacije trećim licima bez vašeg pristanka. Profesionalna tajna važi i između zdravstvenih radnika.

Svrha profesionalne tajne je da zaštiti vašu privatnost i stručna lica koja moraju da zadrže za sebe stvari koje su im poverene.

7. Pravo na uvid u zdravstveni karton pacijenta

Imate pravo da pregledate svoj zdravstveni karton i da vam se objasni njegov sadržaj. U zavisnosti od kantona, možete dobiti original ili kopiju dokumenata i proslediti ih zdravstvenom radniku po vašem izboru.

8. eHealth i elektronski zdravstveni karton pacijenta

Imate pravo na elektronski zdravstveni karton pacijenta (EPD). Ovo vam omogućava da učestvujete u upravljanju svojim zdravstvenim podacima i digitalno pristupate svojim medicinskim informacijama.

Vaš EPD prikuplja digitalne kopije najvažnijih podataka koje čuvaju pružaoci vaših zdravstvenih usluga. Cilj je da se pojednostavi razmena između zdravstvenih radnika i zajedničko donošenje odluka. Kao i vi, zdravstveni radnici koji vas leče mogu da vide ove informacije u bilo kom trenutku. EPD je zaštićen i obezbeđen. Pripada vama i vi slobodno odlučujete ko može da mu pristupi.

9. Greške u lečenju

Imate pravo na odgovarajuću medicinsku negu. U slučaju greške u lečenju, imate pravo da zahtevate objašnjenje od stručnog lica koje vas je lečilo. Možete postaviti bilo kakva pitanja da biste razumeli šta se dogodilo. Takođe imate pravo da dobijete drugo medicinsko mišljenje i da se obratite organizaciji za prava pacijenata radi dalje podrške.

Ne postoji nulti rizik u medicini; svaki medicinski tretman nosi rizike. Ako se komplikacije pojave nakon lečenja, to ne znači automatski da je zdravstveni radnik napravio pogrešku te da se može smatrati odgovornim.

10. Pravo na pomoć i savetovanje

Imate pravo na pomoć i tokom celokupnog boravka u zdravstvenoj ustanovi. Imate pravo na podršku od strane članova porodice i održavanje kontakta sa svojom okolinom. Takođe možete uključiti spoljnju pratnju, na primer iz organizacije pacijenata.

Ako se lečite kod kuće, neko vama blizak može da vam pruži podršku i pomoć. Može vam redovno pomagati u svakodnevnoj rutini.

U slučaju ambulantnog lečenja, imate slobodu da izaberete zdravstvenog radnika sa kojim želite da se konsultujete, osim ako ste izabrali model osiguranja koji ograničava ovaj izbor (npr. model porodičnog lekara ili mreža nege).

Katalog i kvalitet usluga obuhvaćeni obaveznim osnovnim osiguranjem ostaju isti.

11. Donacija organa i tkiva

Imate pravo da tokom svog života odlučite da li želite da donirate svoje organe za transplantaciju.

Takozvano rešenje o saglasnosti važi najmanje do 2026. godine, to znači: organi i tkivo se mogu oduzeti od preminule osobe samo ako je ona odnosno njena porodica dala svoj pristanak. Očekuje se da će se model proširenog rešenja prigovora primenjivati u Švajcarskoj od 2026. godine, što znači sledeće: u principu, svaka osoba se smatra donorom organa i tkiva, osim ako za života nije izjavila da ne želi da donira. Ako neko za života nije zabeležio testament, o tome odlučuju članovi porodice, vodeći računa o pretpostavljenoj volji preminulog. Ako osoba nije zabeležila svoje želje i ne može se stupiti u kontakt sa članovima porodice, organi ili tkivo se ne smeju uklanjati.

Donacije organa, tkiva ili ćelija su besplatne; zabranjena je trgovina njima.

12. Palijativna nega

Svi imamo pravo na dostojanstven i miran kraj života. Pacijenti treba da dobiju tretmane i podršku u poslednjoj fazi svog života koji su medicinski odgovarajući i prilagođeni njihovim željama i potrebama. Njihov cilj je da održe ili poboljšaju kvalitet do kraja života.

Ljudi na kraju života imaju pravo na palijativno zbrinjavanje, uključujući ublažavanje simptoma i bolova, komfornu negu i, po želji, odgovarajuću psihološku, socijalnu i duhovnu podršku. Takođe imaju pravo na pratnju kada posećuju pružaoce zdravstvenih usluga.

13. Obaveze pacijenata

Kao pacijent, imate prava, ali i obaveze, kao što je pridržavanje propisanog tretmana i informisanje zdravstvenih radnika koji brinu o vama o važnim stvarima koje se odnose na vaše zdravlje. Poštovanje ovih obaveza značajno doprinosi kvalitetu vašeg lečenja.

Zahvaljujući vašem aktivnom učešću, koje se zasniva na komunikaciji, međusobnom poverenju i poštovanju, zdravstveni i socijalni radnici mogu da vam ponude tretman koji najbolje odražava vaše vrednosti i želje.

Želite li više informacija, treba li vam pomoć ili savet?

Zatražite našu detaljnu brošuru „Pregled prava pacijenata“ ili se obratite zdravstvenoj upravi u svom kantonu.

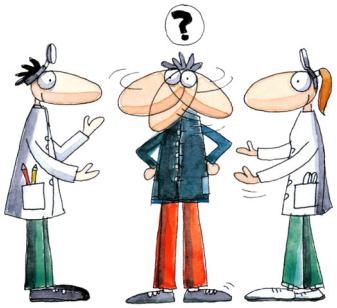

Mera kantona Bern, Fribur, Ženeva, Jura, Nešatel, Tičino, Vo i Vale.

Decembar 2024